

TARTU LINNAVOLIKOGU

INFORMATSIOON

Tartu

05.04.2016 nr LVK-I-0148

Informatsioon bussiliinivõrgu analüüsi tellimise kohta

Linnavalitsuse linnamajanduse osakond plaanib käesoleva aasta teises pooles viia läbi riigihanke leidmaks töövõtjat, kes teostaks Tartu linna bussiliinivõrgu analüüsi.

Analüüsi eesmärgiks on hinnata tänase bussiliinivõrgu vastavust linlaste liikumisvajaduste rahuldamisel ning saada teada liinivõrgus muutuste tegemise vajadus pidades silmas asjaolu, et me säilitaksime tänastele bussikasutajate arvu ja saaksime juurde täiendavaid bussikasutajaid.

Analüüsi tellimiseks on esimesse lisaelarvesse planeeritud 25 000 €, mis on selle aasta eelarve. Ka järgmiseks aastaks on kavandatud sama suur summa, lisaks vajadusel välisekspertide kutsumise kulu.

Bussiliikluse efektiivistamine peab põhinema eelkõige kahel aspektil, mis on samas omavahel seotud.

Esimene on vajalik - soovitav - nõutav teenindustase, mis tähendab teatud kvaliteedinõudeid ja mille peamiseks eesmärgiks on kehtestada minimaalsed nõuded ühistranspordisüsteemi toimimisele. Samuti on eesmärgiks luua süsteem, mis oleks atraktiivne ja aitaks täita linna transpordisüsteemi üldisi eesmärke. Enamasti on teenindustaseme normideks näiteks liine teenindavate busside väljumissagedus, nõuded sõiduaja kestvusele, nõuded veeremile, nõuded peatuste paiknemisele jne.

Teisalt peab teenindustase põhinema nõudlusel. Bussiliinide marsruudid, peatuste paiknemised, busside väljumisajad ja sagedus peab olema vastavuses olemasolevate ja potentsiaalsete bussireisijate nõudlusele - millal ja kust kuhu soovitakse sõita. Sõidunõudlus erineb tööpäeval, mil peamiseks sõitudeks on tööle ja koolisõidud ning nädalavahetusel mil on peamiseks sõitudeks nn vaba-aja sõidud, külastatakse kaubandus- ja kultuuriasutusi. Lisaks eelkirjeldatule erineb sõidunõudlus ka tööpäeva lõikes. Hommikusel tippajal on näiteks peamiseks sõitudeks kodudest tööle või kooli sõidud. Päeval ajal on peamiseks liikujateks eakad ja mittetöötavad linlased. Õhtusel tippajal on aga sõitude muster kirjum, enne kojusõitu külastatakse kaupluseid, õhtustel aegadel külastatakse ka kultuuriasutusi.

Ühistranspordi optimeerimise peamiseks eesmärgiks on pakkuda kvaliteetset teenust tänastele bussikasutajatele nii, et seni igapäevaseid liikumisi ühistranspordiga teostavate inimeste arv ei väheneks ning lisaks leida lisaks uusi sõitjaid, kes täna mingil põhjusel ühistransporti ei kasuta.

Ühistransporditeenuse kvaliteedi tõstmiseks oleme me hetkel käimasoleval riigihankel, mille eesmärgiks on leida vedaja järgmiseks lepinguperioodiks ajavahemikuks 1. juuli 2017 - 30. juuni

2027, suurendanud liine teenindavate busside arvu 53 bussilt 57 bussile, vähendanud liine teenindavate bussitüüpide arvu kolmelt kahele. Järgmisel lepinguperioodil teenindatakse Tartu bussiliine 39 normaal- ja 18 liigendbussidega. Selline muudatus suurendab meil võrreldes tänasega liinide veovõimet ja võimaldab seeläbi osutada mugavamalt ühistransporditeenust. Täiendava sõidumugavuse loomiseks saavad olema meil järgmisel lepinguperioodil bussides kliimaseadmed, mis võimaldavad palaval ajal hoida busside sisetemperatuuri optimaalsena.

Bussiliinivõrgu analüüsi teostamiseks on meil vaja teada saada olemasoleva liinivõrgu kasutatavus ning lisaks ka ühistranspordiga mitte liikuvate linlaste liikumised nii töö- kui ka puhkepäevadel. Kõikide linlaste poolt teostatud liikumisi aluseks võttes saame analüüsida mil määral tänane bussiliinivõrk katab enamuse linlaste liikumisvajadused ja missuguseid muudatusi on meil vaja liinivõrgus teha, et suurendada mugavaid ja kiireid ühendusi võimaldava ühistransporditeenuse kaudu bussikasutajate kasutajate arvu.

Eelkirjeldatud analüüsi teostamiseks on meil vaja liininõudluse teadasaamiseks järgmiseid lähteandmeid:

- üldine linnaelanike liikuvusnõudlus, so tartlaste poolt teostatud liikumised, mitte arvesse võttes liikumisviise
- ühistranspordikasutajate liikuvusnõudlus
- ühissõidukite täituvus
- ühistranspordikasutajate jaotumine vanusegruppide lõikes

Tartu linna elanike üldise liikuvusnõudluse andmetena saame me kasutada OÜ Positium LBC poolt teostatud Tartu linna ja lähiala elanike liikumiste uuringut, mis põhineb mobiilpositsioneerimise andmetel.

Bussiga sõitvate inimeste liikuvusnõudluse, ühissõidukite täituvusandmed ja bussikasutajate jaotumise vanusegruppide lõikes lähteandmeteks on meil elektroonilise tasukogumissüsteemi andmebaasi talletuvad bussikaartide registreerimisandmed. Selleks, et me saaksime ühistranspordikasutajate liikumisandmetena aluseks võtta bussikaartidel olevate piletite registreerimisandmeid, peame me neid andmeid veel koguma, sest üleminekuperiood paberpiletitelt ja ID-piletitelt bussikaartidel olevale piletisüsteemile lõppes meil käesoleva aasta aprilliks ning alates aprillist peavad kõik bussikasutajad oma sõidu registreerima bussis oleva tuvasti abil. Ühistranspordikasutajate sõitude registreerimisandmeid on andmete usaldusväärsuse tõstmise mõttes vajalikud lisaks seni talletunud sõitude andmetele. Samuti on vaja nimetatud andmeid koguda nii suvisel kui ka sügisesel perioodil, et aru saada mil määral muutub ühistranspordi kasutamine sõltuvalt aastaajast ning ka kooliperioodist.

Lisaks eelnimetatud andmetele saame me sisendi ühistransporditeenuse tellimise rahalisele võimekusele käesoleval ajal Tartu linna bussiliine teenindava ettevõtja leidmiseks läbiviidava riigihanke tulemusel saadavatest liinikilomeetri hindadest. Nendest liinikilomeetri hindadest lähtuvalt saame me näiteks otsustada, kas meil on võimalik parandada ühistranspordi kättesaadavust suurendades busside väljumiste arvu liinidel võttes aluseks eelarvesse planeeritud rahaliste vahenditena ca 8 milj. EUR aastas.

Esimees

Esitab:

linnaalitsus , 05.04.2016 istungi protokoll nr 24

Ettekandja:

Rein Haak

Õiend

**Tartu Linnavolikogu I "Informatsioon bussiliinivõrgu analüüsi
tellimise kohta" juurde**